

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Czajkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Marek Siwek

w sprawie ze skargi J. F.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w (...)

w sprawie II AKo (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i

Spraw Publicznych w dniu 22 stycznia 2018 r.,

postanawia:

- 1. nie uwzględnić wniosku skarżącego J. F. o ustanowienie obrońcy z urzędu celem sporządzenia i złożenia skargi,**
- 2. skargę J. F. pozostawić bez rozpoznania,**
- 3. zwolnić skarżącego od wydatków postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

W dniu 31 lipca 2017 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga J. F. na przewlekłość zainicjowanej przez niego sprawy o wznowienie postępowania Sądu Apelacyjnego w (...) o sygn. II AKo (...), w związku z czym zażądał on stwierdzenia tej przewlekłości oraz przyznania od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 20.000 zł. Pismem z dnia 27 września 2018 r. skarżący wniósł ponadto do Sądu Rejonowego w G. o ustanowienie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i złożenia do Sądu Najwyższego skargi na przewlekłość powyższego postępowania. Ponieważ skarga

dotyczyła przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym, w myśl art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75) w zw. z art. 26 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2015 r., poz. 5 z późn. zm.), podlegała ona właściwości rzeczowej Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Skarg Publicznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do żądania skarżącego ustanowienia mu w niniejszej sprawie obrońcy z urzędu podnieść należy, że w sprawach dotyczących przewlekłości, toczących się na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75), w zakresie postępowań karnych nie obowiązuje tzw. przymus adwokacki. Skarżący mógł zatem osobiście wnieść skargę na przewlekłość, co też uczynił, dlatego jego żądanie ustanowienia obrońcy tylko celem „sporządzenia i złożenia wniosku – skargi” uznać należy za bezprzedmiotowe.

Niezależnie od faktu, czy analiza akt sprawy o sygn. II AKo (...) Sądu Apelacyjnego w (...) prowadzi do wniosku, że w postępowaniu tym doszło do przewlekłości, czy też nie, skargę należało uznać za niedopuszczalną. Okoliczność ta wyłączała natomiast możliwość merytorycznego badania skargi. Przedmiotem skargi na przewlekłość postępowania nie jest bowiem „sprawa” w rozumieniu art. 2 ustawy czy art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. W postępowaniu wznowieniowym, które w sprawach karnych może w pewnych sytuacjach być wszczęte również z urzędu, nie bada się zasadniczego dla sprawy przedmiotu. Postępowanie to zmierza do analizy przesłanek, które mogą bądź nie powodować wzruszenie wydanego już prawomocnego orzeczenia sądowego, na którym ciąży domniemanie prawidłowości, w drodze nadzwyczajnego środka, jakim jest instytucja wznowienia postępowania.

Orzecznictwo europejskie jest od dawna konsekwentne w poglądzie, że gwarancje z art. 6 Konwencji nie mają zastosowania do postępowań, w których dąży się do wznowienia postępowania zakończonego ostatecznym wyrokiem (patrz m.in. decyzje Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 października 2004 r. nr 13990/04, LEX nr 145734, z dnia 15 marca 2005 r. nr 51744/99, LEX nr 148873, decyzja Europejskiej Komisji Praw Człowieka z dnia 17 stycznia 1995 r. nr 25084/94, LEX nr 40881). Wyrażony wyżej pogląd znalazł aprobatę w polskiej doktrynie prawa (patrz m.in. Cz. Kłak - *Skarga na przewlekłość postępowania karnego a Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, Rzeszów 2011, str. 63). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie podziela natomiast wątpliwości, jakoby powyższe stanowisko było „dyskusyjne”, a ustawodawca krajowy powinien zrealizować dalej idący standard ochrony i niezależnie od uregulowań konwencyjnych stworzył w ustawie taki środek ochrony (patrz M. Romańska, *Pozainstancyjne środki ochrony prawnej*, Warszawa 2013, str. 153-154). Nie sposób zaakceptować tezy, jakoby ugruntowane orzecznictwo europejskie było niewystarczające w zakresie zapewnienia realnych standardów rzetelnego procesu, którego istotnym elementem jest obowiązek rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki i regulacje krajowe należałoby w związku z tym rozszerzyć.

Reasumując, w oparciu o art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy, Sąd Najwyższy postanowił o pozostawieniu skargi bez rozpoznania.

W oparciu o art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy Sąd zwolnił skarżącego z obowiązku poniesienia wydatków związanych z niniejszym postępowaniem. J. F. jest pozbawiony wolności i nie ma środków na ich poniesienie, a sprawę o przewlekłość – która okazała się niedopuszczalna - zainicjował bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Ustosunkowanie się do wniosku skazanego o zwolnienie od opłaty było natomiast bezprzedmiotowe, zważywszy na rodzaj rozstrzygnięcia, jakie zostało wydane co do samej skargi.